

नेपाल पत्रकार महासंघले नेपाल सरकारलाई सुझावका रूपमा बुझाएको
नेपाल सार्वजनिक सेवा प्रसारण ऐन, २०७७ सम्बन्धी विद्येयक मस्यौदा

नेपाल सार्वजनिक सेवा प्रसारण ऐन, २०७७

मस्यौदा विद्येयक

प्रस्तावना: संविधान प्रदत्त नागरिकको विचार र अभिव्यक्ति स्वतन्त्रता, मौलिक हक एवम् सूचनाको हकको प्रत्याभूत गर्दै जनतामा राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक र साँस्कृतिक जागरण ल्याउन कुनै पनि किसिमको स्वार्थ तथा दवावबाट निष्प्रभावित भई स्वतन्त्र, तटस्थ, निष्पक्ष र बस्तुनिष्ठ सूचना तथा समाचार सामग्रीको निर्बाध प्रवाह गरी सार्वजनिक हित, जातीय, भाषिक, धार्मिक तथा साँस्कृतिक विविधता प्रवर्द्धन र राष्ट्रिय एकता एवम् समावेशी सहभागितामूलक लोकतन्त्रको सुदृढीकरणका लागि जनउत्तरदायी सार्वजनिक सेवा प्रसारण प्रतिष्ठानको स्थापना र सञ्चालन गर्न वान्छनीय भएकाले, संघीय संसदले **नेपाल सार्वजनिक सेवा प्रसारण ऐन** बनाएको छ ।

परिच्छेद-१

प्रारम्भिक

१. **संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस ऐनको नाम “नेपाल सार्वजनिक सेवाप्रसारण ऐन, २०७७” रहेको छ ।

(२) यो ऐन तुरुन्त प्रारम्भ हुनेछ ।

२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा,-

(क) “ऐन” भन्नाले नेपाल सार्वजनिक सेवाप्रसारण ऐन, २०७७सम्भन्तु पर्छ ।

(ख) “कार्यक्रम” भन्नाले प्रसारणको लागि विभिन्न किसिमका विषयवस्तुहरुलाई समावेश गरी उत्पादन गरिएको श्रव्य वा दृष्य वा श्रव्य दृष्य समाचार सामग्री तथा कार्यक्रम र सूचना सम्भन्तु पर्छ ।

(ग) “कार्यक्रम सारिणी” भन्नाले सार्वजनिक सेवा प्रसारकले उत्पादन र प्रसारण गर्ने कार्यक्रमहरुलाई विषयवस्तु, भाषा, समुदाय, अल्पसंख्यक जात जातिका आधारमा छुट्याउने समय तालिका सम्भन्तु पर्छ ।

- (घ) “गैरव्यापारिक प्रसारण” भन्नाले प्रसारणको माध्यमबाट कुनै प्रकारको मुनाफा आर्जन गर्ने उद्देश्य नभएको प्रसारणलाई जनाउँछ ।
- (ङ) “तोकिएको” वा “तोकिए बमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिएको वा तोकिए बमोजिम सम्भन्नु पर्छ ।
- (च) “प्रतिष्ठान” भन्नाले दफा ३ बमोजिम स्थापना गरिएको नेपाल सार्वजनिक सेवा प्रसारण प्रतिष्ठानलाई सम्भन्नु पर्छ ।
- (छ) “प्रसारण” भन्नाले मुलुकभित्रका सबै क्षेत्रका जनताले जानकारी पाउन सक्ने गरी पठाइने श्रव्य वा श्रव्य-दृष्य कार्यक्रम वा सूचनालाई रेडियो फ्रिक्वेन्सी, इण्टरनेट प्रोटोकल वा अन्य विद्युतीय वा विद्युतीय प्रकाशको माध्यमबाट गरिने प्रसारण सम्भन्नु पर्छ ।
- (ज) “प्रसारण संहिता” भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको कार्यक्रमका विषयवस्तु तथा प्रसारण गर्न हुने नहुने सम्बन्धमा तयार गरिएको संहिता सम्भन्नु पर्छ ।
- (झ) “परामर्श समिति” भन्नाले ऐनको दफा ३१ बमोजिम गठन हुने समिति सम्भन्नु पर्छ ।
- (ञ) “परिषद्” भन्नाले दफा ८ बमोजिम गठन भएको सञ्चालक परिषद् सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ट) “पदाधिकारी” भन्नाले परिषदका अध्यक्ष, सदस्य, महानिर्देशकलाई सम्भन्नु पर्दछ ।
- (ठ) “प्रायोजक” भन्नाले सार्वजनिक सेवा प्रसारकले उत्पादन र प्रसारण गर्ने कार्यक्रमहरूको विषयवस्तुमा संलग्न नभई आफ्नो उत्पादन वा ब्राण्ड प्रवर्द्धनको उद्देश्यले ती कार्यक्रम उत्पादन र प्रसारणका लागि आवश्यक रकम प्रत्यक्ष लगानी गर्ने व्यक्ति वा संस्था सम्भन्नु पर्छ ।
- (ड) “मनोरञ्जनात्मक कार्यक्रम” भन्नाले नेपाली कला संस्कृतिको प्रवर्द्धन हुने गरी जनताको विशुद्ध मनोरञ्जनका लागि तयार गरिएका गीत-संगीत, नाटक, कथा-कहानी तथा साहित्य र कलाक्षेत्रका अन्य विधाका गैरसूचनामूलक कार्यक्रम सम्भन्नु पर्छ ।
- (ढ) “व्यापारिक विज्ञापन” भन्नाले नाफा आर्जनको उद्देश्यले कुनै उत्पादन, सेवा वा ब्राण्डको प्रवर्द्धनका लागि तयार गरिएको विज्ञापन सम्भन्नु पर्छ ।

- (ण) “विज्ञापन” भन्नाले कुनै वस्तु वा सेवाको बजार प्रवर्द्धन वा प्रचार प्रसारको लागि कुनै पनि माध्यम (इनडोर वा आउटडोर)बाट सार्वजनिक रूपमा गराइएको जानकारी सम्झनु पर्छ ।
- (त) “स्वतन्त्र निर्माता”भन्नाले यस ऐन अन्तर्गतका प्रसारण माध्यमका लागि सूचना तथा समाचार सामग्री तयार गर्ने र यी माध्यमभन्दा बाहिरका स्वतन्त्र कार्यक्रम उत्पादक व्यक्ति, वा संस्था सम्झनु पर्छ ।
- (थ) “सन्देशमूलक विज्ञापन” भन्नाले कुनै पनि व्यापारिक स्वार्थ नजोडिएका र सरकारी तथा गैरसरकारी क्षेत्रबाट जनहितमा जारी गरिएका सन्देश सम्झनु पर्छ ।
- (द) “समिति” भन्नाले दफा १० बमोजिम गठन हुने सिफारिस समिति सम्झनु पर्छ ।
- (ध) “सार्वजनिक सेवा प्रसारण” भन्नाले यस ऐन बमोजिम मुनाफाको उद्देश्य नराखि कुनै व्यक्ति वा समुदायउपर विना भेदभाव बृहद सार्वजनिक हित, राष्ट्रिय एकता र समावेशी लोकतन्त्रका पक्षमा प्रसारण गर्ने उद्देश्यले स्थापित सार्वजनिक सेवा प्रसारण र त्यसले गर्ने सबै प्रकारको प्रसारणलाई सम्झनु पर्छ ।
- (न) “श्रोता/दर्शक परिषद” भन्नाले ऐनको दफा ३० बमोजिम गठन हुने परिषद सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद-२

प्रतिष्ठानको स्थापना

३. प्रतिष्ठानको स्थापना:(१)उपलब्ध नविनतम प्रविधिको प्रयोगगरी रेडियो, टेलिभिजन र अन्य विद्युतीय माध्यमबाट प्रसारण गर्नेगरी नेपाल सार्वजनिक सेवा प्रसारण प्रतिष्ठानको स्थापना गरिएको छ ।

(२) प्रतिष्ठान एक स्वायत्त, स्वशासित, स्वतन्त्र सार्वजनिक सेवा प्रसारक संस्थाका रूपमा रहने छ ।

(३) प्रतिष्ठानको केन्द्रीय कार्यालय तथा प्रमुख प्रसारण केन्द्र काठमाडौं उपत्यकाभित्र रहनेछ र सबै प्रदेशमा प्रतिष्ठानको शाखा कार्यालय तथा आवश्यकतानुसारका स्थानहरूमा भूउपग्रहीय वा भूसतही प्रसारण केन्द्रहरू रहने छन् । आवश्यकता अनुसार विदेशमासमेत सम्पर्क कार्यालय रहन सक्नेछन् ।

४. प्रतिष्ठान स्वायत्त स्वशासित संस्था हुने: (१) प्रतिष्ठान अविच्छिन्न उत्तराधिकारवाला एक स्वायत्त र स्वशासित संस्था हुनेछ ।

(२) प्रतिष्ठानका सबै काम कारवाहीका लागि आफ्नो एउटा छुट्टै छाप हुनेछ ।

(३) प्रतिष्ठानले व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपभोग गर्न, बेचबिखन गर्न वा अन्य कुनै किसिमले व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(४) प्रतिष्ठानले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट नालिस उजुर गर्न र प्रतिष्ठान उपर पनि सोही नामबाट नालिस उजुर लाग्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-३

प्रतिष्ठानको उद्देश्य

५. प्रतिष्ठानको उद्देश्य देहाय बमोजिमहुनेछ :- (१) लोकतान्त्रिक मूल्य, मान्यता र स्वतन्त्र पत्रकारिताको मर्मलाई आत्मसात् गर्दै स्वच्छ, निष्पक्ष र जनताप्रति उत्तरदायी रूपमा सञ्चालन हुने ।

(२) देशका सम्पूर्ण भूभागमा रहेका आम नागरिकसमक्ष निर्वाधरूपमा स्वतन्त्र, निष्पक्ष, निर्भिक तथा पूर्वाग्रहरहित रूपमा राष्ट्रिय सेवा प्रसारणमा पहुँच पुऱ्याउने ।

(३) रेडियो, टेलिभिजन, भूउपग्रह र इन्टरनेटलगायतका माध्यमबाट नेपालका सबै भूभाग र अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा समेत पहुँच पुऱ्याउन आवश्यक अत्याधुनिक प्रविधिको प्रयोग गरी प्रसारणलाई सहज बनाइने ।

(४) जनतालाई आवश्यक हुने सूचना, शैक्षिक र मनोरञ्जनप्रधान कार्यक्रमहरु निर्माण र प्रशारण गर्न पूर्णाधिकार रहने ।

(५) यस ऐन बमोजिमको कार्यक्रम उत्पादन, सञ्चालन र प्रशारण गर्दा देशका सबै वर्ग, लिङ्ग, जाति, सँस्कृति, भाषा र भौगोलिक विविधतालाई उचित महत्व दिदै प्रशारणलाई सदैव नवीनतम उच्च गुणस्तरीय प्रशारण प्रणालीमा आधारित हुने ।

- (६) सरकारी, राजनीतिक, आर्थिक र अन्य वाह्य क्षेत्रको प्रभावबाट मुक्त एक प्रसारण प्रतिष्ठानकारूपमा रहनुका साथै उच्च सम्पादकीय इमान्दारी र निष्ठापूर्वक सञ्चालन हुने ।
- (७) केन्द्रमा संघीय संसदका प्रक्रियागत कार्यहरुबारे र प्रादेशिक स्तरमा प्रदेशसभाका प्रक्रियागत कार्यहरुबारे जनसाधारणमा अद्यावधिक एवं नियमित जानकारी पुऱ्याउने कार्यलाई प्राथमिकता दिनुका साथै भौगोलिक र प्रादेशिकक्षेत्र विशेषकालागि उपयोगी हुने कार्यक्रम उत्पादन र प्रसारणगर्ने ।
- (८) प्रसारण सेवा निष्पक्षता र व्यावसायिक प्रतिवद्धता सुनिश्चित गर्दै जननिर्वाचित संसदप्रति उत्तरदायी रहने ।
- (९) आमसञ्चार तथा सूचना प्रविधि सम्बन्धी वैज्ञानिक अध्ययन, अनुसन्धान, खोज, विकास र विस्तार गर्दै प्रसारण क्षेत्र तथा सञ्चार प्रविधिको उच्चतम प्रयोग गर्ने ।
- (१०) रेडियो, टेलिभिजन तथा सोसम्बन्धी अन्य सामाग्रीको संग्रहालय स्थापना गरी प्रसारण सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान गर्ने ।
- (११) प्रसारण क्षेत्रमा विकास भएका नया प्रविधि र आविष्कारहरुको अधिकतम प्रयोग गरी सो को लाभ नागरिकहरुलाई पुऱ्याउने ।
- (१२) कार्यक्रम उत्पादन, सञ्चालन र प्रसारण गर्दा मानवअधिकारका मुल्य मान्यता, लैङ्गिक समानता, समानुपातिक समावेशीकरण, सबै क्षेत्रको सहभागिता, सामाजिक न्याय एवं परस्पर सहयोगमा आधारित सिद्धान्तलाई आत्मसात गर्ने ।
- (१३) देशको भौगोलिक, सामाजिक एवम् साँस्कृतिक विविधतायुक्तविशेषतालाई ध्यान दिई समानता, सहितष्णुता र सहअस्तित्वको आधारमा भाषा, लिपि, कला, साहित्य, संगीतको संरक्षण, प्रवर्द्धन र विकास गर्ने ।
- (१४) स्थानीय तहमा स्थानीय विषयहरुमै केन्द्रित भई प्रसारण गर्ने व्यवस्थालाई सुनिश्चित गर्ने ।
- (१५) राष्ट्रिय विविधता र बहुलतालाई प्रवर्द्धन गर्ने, सूचना, विज्ञान प्रविधिबारे सूचना ज्ञान र व्यावहारिक एवं शिक्षामुलक कार्यक्रम उत्पादन र प्रसारण गर्ने ।

(१६) राष्ट्रिय संस्कृतिमा आधारित स्वस्थ मनोरञ्जनात्मक कार्यक्रम उत्पादन र प्रसारण गरी सबै संस्कृतिको संरक्षण र विकास गर्ने कुराको सुनिश्चितता गर्ने ।

परिच्छेद-४

काम, कर्तव्य र अधिकार

६. काम, कर्तव्य र अधिकार:

प्रतिष्ठानका काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) सार्वजनिक सरोकार र देशका विभिन्न वर्ग, जाति, क्षेत्र, भाषा, लिङ्गका जनसमुदायको आवश्यकता अनुसारका जीवनोपयोगी कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने,
- (ख) राष्ट्रिय एकता, भौगोलिक अखण्डता र सामाजिक सद्भाव प्रवर्द्धन गर्ने खालका समाचार, सूचना, सन्देश र कार्यक्रमको उत्पादन र प्रसारण गर्ने,
- (ग) विभिन्न जातजाती, भाषाभाषी, वर्ग, क्षेत्र र समुदायको उत्थान र विकास एवं कृषिको आधुनिकीकरणका लागि अभिप्रेरित गर्ने खालका विभिन्न कार्यक्रम उत्पादन र प्रसारण गर्ने,
- (घ) नागरिकको सही सूचना पाउने हकर स्वस्थ मनोरञ्जनको हकलाई प्रचलन गराउँदै सुशासनको ध्येयलाई सघाउन मुलुकको सबै भूभागमा श्रव्य-दृश्य सामग्री प्रसारणको पहुँच पुर्याउने,
- (ङ) प्रसारण क्षेत्रमा भएका विकास र नयाँ प्रविधिको अधिकतम उपयोग गरी चेतनामूलक र मनोरञ्जनयुक्त गुणस्तरीय कार्यक्रम उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने,
- (च) सूचना सम्प्रेषणद्वारा मुलुकभित्रका विभिन्न राष्ट्रिय भाषा, संस्कृति, कला र सम्पदाको संरक्षण तथा प्रवर्द्धन गर्ने
- (छ) सार्वजनिक जनस्वास्थ्य, प्रकृति संरक्षण, वातावरण, जलवायु परिवर्तन, विपद् र अन्य आपतकालीन अवस्था सम्बन्धी अग्रिम जाकारी वा उपयोगी सूचना प्रवाह गरी जनचेतना जगाउने,

- (ज) प्रसारणमार्फत ज्ञान, विज्ञान र प्रविधि प्रवर्द्धन गर्ने,
- (झ) सबै बर्ग, उमेर, क्षेत्रका श्रोता, दर्शकहरुका लागि उपयुक्त कार्यक्रमहरु तयार गर्ने र प्रसारण गर्ने,
- (ञ) संविधानको मूल मर्म र भावना, पत्रकारिताका स्थापित मुल्यमान्यता एवम् लोकतान्त्रिक संस्कृति अनुरूप समावेशी राज्यको अवधारणालाई अभिवृद्धि गर्ने,
- (ट) अल्पसंख्यक र पछाडिपरेका वर्ग, क्षेत्र, लिंग र समुदायका जनताको हित हुने, राष्ट्रिय एकता प्रवर्द्धन हुने, देशका सबै भाषा र संस्कृतिको प्रवर्द्धन तथा सम्मान अभिवृद्धि हुने किसिमका कार्यक्रम तयार गरी प्रसारण गर्ने,
- (ठ) प्रसारणका क्षेत्रमा विकसित भएका नयाँ नयाँ प्रविधिको प्रयोग गर्दै सो को लाभ आम जनसमुदायमा पुऱ्याउने,
- (ड) प्राकृतिक प्रकोप वा अन्य कुनै कारणबाट उत्पन्न भएको संकटकालीन अवस्थामा नागरिकहरुलाई सकेसम्म छिटो सचेत गराई त्यसबारेमा उचित सूचना र जानकारी दिने,
- (ढ) मिडियम, सर्टवेभ, एफ एम, स्याटेलाइट व्याण्डमा र अन्य उपयुक्त प्रविधिको माध्यमबाट श्रव्य कार्यक्रम प्रसारण र भुधरातलीय, स्याटेलाइट र अन्य उपयुक्त प्रविधिको माध्यमबाट टेलिभिजन कार्यक्रम प्रसारण गर्ने,
- (ण) जनस्वास्थ्यमा प्रतिकुल असर पार्ने मदिरा तथा सुर्तिजन्य पदार्थ लगायतबाट हुने हानिकाबारे जनतामा चेतना जगाउने ।
- (त) सार्वजनिक सेवा प्रसारणका कार्यक्रमहरु उत्पादन र प्रसारणकालागि अन्य प्रसारकसँग सहकार्य गर्ने ।
- (थ) विभिन्न तहका सरकार, विश्वविद्यालय, विभिन्न संस्था तथा निकायसँग सहकार्य गर्न सक्ने ।
- (द) प्रादेशिक र स्थानीय स्तरमा आवश्यकतानुसार प्रसारण केन्द्रलगायत कार्यालय, रिले-स्टेशन, भवन, स्टूडियो स्थापना गर्ने र अन्य पूर्वाधार निर्माण गर्ने,
- (ध) तोकिए बमोजिमका अन्य कार्य गर्ने ।

७. प्रतिष्ठानको प्रसारण इजाजतपत्र तथा फ्रिक्वेन्सीको सुनिश्चितता:

(१) नेपाल सरकारले प्रतिष्ठानलाई आवश्यक सख्यामा भू-उपग्रह टेलिभिजन तथा रेडियोको इजाजतपत्र तथा सो को निमित्त आवश्यक फ्रिक्वेन्सी उपलब्ध गराउने छ ।

(२) राष्ट्रव्यापी रूपमा सबै नागरिकसम्म प्रसारणको पहुच पुरयाउनका लागि आवश्यक सर्टवेभ, मिडियम वेभ, एफ एम, एम एम डि एस, इण्टरनेट रेडियो, इण्टरनेट टिभि लगायत तत्काल प्रचलित प्रविधि बमोजिम रेडियो, टेलिभिजन वा अनलाइन प्रसारणको उपलब्ध सेवाको इजाजतपत्र लिन चाहेमा नेपाल सरकारले सो बमोजिमको इजाजतपत्र प्रतिष्ठानलाई उपलब्ध गराउने छ ।

(३) सार्वजनिक सेवा प्रसारणलाई उपलब्ध गराइने प्रसारण फ्रिक्वेन्सी निःशुल्क उपलब्ध गराइनेछ । यसरी प्रतिष्ठानले प्राप्त गरेको फ्रिक्वेन्सी नवीकरण गरिरहनुपर्नेछैन ।

परिच्छेद-५

परिषद्को गठन, काम कर्तव्य र अधिकार

८. परिषद्को गठन: (१) प्रतिष्ठानमा एकजना अध्यक्ष र १४ जना सदस्य रहने गरी एक संचालक परिषद् रहेनछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमकोपरिषदमा कम्तिमा ८ जना समावेशी सदस्य(महिला-३, आदिवासी जनजाति-१,मधेशी-१, दलित-१, अल्पसंख्यक-१ र अपाङ्गता भएका व्यक्तिबाट- १)सहित सात वटै प्रदेशको प्रतिनिधित्व सुनिश्चित हुने गरी सदस्य रहने व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

(३) परिषद्का अध्यक्ष र सदस्यको पदावधि चार वर्षको हुनेछ ।

(४) अध्यक्ष तथा सदस्यएउटै पदमा एककार्यकालभन्दा बढी पदावधिको लागि नियुक्त हुन सक्ने छैनन ।

९.अध्यक्ष र सदस्यको योग्यता: परिषदको अध्यक्ष र सदस्यको पदमा नियुक्त हुनको लागिदेहायको योग्यता हुनुपर्नेछ:-

- (क) नेपाली नागरिक ।
- (ख) मान्यताप्राप्त विश्वविद्यालयबाट कम्तीमा स्नातकोपाधि हासिल गरेको ।
- (ग) पत्रकारिता, व्यवस्थापन, सूचना प्रविधि, कानूनका विषयमा कम्तीमा १५ वर्षको अनुभव प्राप्त गरेको ।
- (घ) मानसिक अवस्था ठीक भएको,
- (ङ) कुनै सरकारी वा सरकारी स्वामित्वको निकायमा पूरा वा आंशिक रूपमा कार्यरत नरहेको वा त्यस्तो सेवा छाडेको १ वर्ष पुरा भएको,
- (च) नियुक्ती हुने समयमा कुनै राजनीतिक दल वा त्यस्तो दलको भातृ संगठनको सदस्यता नरहेको ।
- (छ) नैतिक पतन देखिने फौजदारी अभियोगमा कसूरदार ठहर नभएको ।
- (ज) पैसठ्ठी वर्ष उमेर ननाघेको,
- (झ) अन्य कुनै प्रसारण वा दुरसंचार कम्पनीको सञ्चालक, आधारभूत शेरधनी, कर्मचारी, लेखापरीक्षक वा सल्लाहकार पदमा बहाल नरहेको ।

१०. सिफारीस समिति: (१) परिषदका अध्यक्ष र सदस्यको छनौट गरी नियुक्तिको सिफारीस गर्न देहाय बमोजिमको सिफारिस समिति रहनेछ:-

(क) अध्यक्ष, राष्ट्रियसभा संघीय संसद	संयोजक
(ख) समावेशी आयोगका अध्यक्ष	सदस्य
(ग) प्रतिनिधि सभाका सभामुखले प्रतिनिधिसभाका सदस्यहरु मध्ये मनोनयन गरेका एक दलबाट एकभन्दा बढी नरहने गरी न्यूनतम १ महिलासहित -२जना	सदस्य
(घ) नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष	सदस्य
(ङ) त्रिभुवन विश्व विद्यालय पत्रकारिता विभागका प्रमुख	सदस्य

- (२) सिफारिस समितिको सचिवालय प्रतिष्ठानमा रहनेछ ।
- (३) परिषदको गठन वा कुनै रिक्त सदस्य पदपूर्ति गर्नु परेको अवस्थामा सिफारिस समितिको संयोजकले बैठकको आह्वान गरी बहुमत सदस्यको उपस्थितिमा बैठकको प्रकृया सुरु गर्नेछ ।
- (५) सिफारिस समितिले आवश्यक ठानेका विज्ञसँग राय सुभाष लिन सक्ने छ।
- (६) सिफारिस समितिले सिफारिस र समितिको बैठकसम्बन्धी कार्यविधि र मापदण्ड समिती आफैँ तोकनसक्नेछ ।
- (७) सिफारिस गर्दा सम्भव भए सर्वसम्मत नभएमा उपस्थित मध्ये दुई तिहाईको निर्णयवाट परिषद अध्यक्ष तथा सदस्यकोसिफारिस गर्नु पर्नेछ ।

११. सिफारिस समितिको सिफारिस अनुसार नियुक्ति गर्नुपर्ने:

- (१) सिफारिस समितिले आवश्यक मापदण्डर कार्यविधि तय गरी एकअध्यक्ष र चौध जना सदस्यको नाम परिषदमा नियुक्तिका लागि नेपाल सरकार समक्ष सिफारिस गर्नेछ ।
- (२) नेपाल सरकारले मन्त्र परिषदको निर्णयवाट उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त सिफारिस बमोजिम सूचना प्राप्त भएको १ महिनाभित्र अध्यक्ष र सदस्यहरुको नियुक्ती गर्नेछ ।
- (३) परिषदको अध्यक्ष र सदस्यहरुको सपथग्रहण प्रतिनिधिसभाका सभामुखद्वारा गराइनेछ ।

१२. परिषदको काम,कर्त्तव्य र अधिकार: यस ऐनमा अन्यत्र लेखिएको अतिरिक्त सञ्चालक समितिको काम कर्त्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछन:-

- (क) प्रतिष्ठानको नीति, योजना तथा कार्यक्रम स्वीकृत गर्ने,
- (ख) प्रतिष्ठानको वार्षिक बजेट स्वीकृत गर्ने,
- (ग) प्रतिष्ठानको नियम वा विनियम स्वीकृत गर्ने,

- (घ) प्रतिष्ठानको समग्र व्यवस्थापनको आवश्यक रेखदेख, सुपरीवेक्षण तथा नियन्त्रण गर्ने,
- (ङ) राष्ट्रिय प्रसारण वा प्रसारणका क्षेत्रमा नेपाल सरकारले अपनाउनुपर्ने नीतिका सम्बन्धमा नेपाल सरकारलाई सुझाव दिने,
- (च) प्रत्येक आर्थिक वर्षको अन्त्यमा प्रतिष्ठानको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- (छ) संघीय संसदले दिएका निर्देशन कार्यान्वयन गर्ने गराउने,
- (ज) प्रतिष्ठानको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमाथि छलफल गर्ने र स्वीकृत गर्ने,
- (झ) प्रतिष्ठानका प्रतिवेदन र कार्यकासम्बन्धमा वार्षिकरूपमा सरोकारवालासमक्ष सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परिक्षण गर्ने ।
- (ञ) प्रतिष्ठानको सम्पादकीय स्तरको यथोचित पालना भए नभएको सुपरीवेक्षण र अनुगमन गर्ने, त्यस्तो स्तरको पालना गर्न आवश्यकता अनुसार निर्देशन दिने सचेत गराउने,
- (ञ) प्रतिष्ठानलाई प्राप्त राय सुझावहरु उपर विचार गरी सो को आधारमा कार्यक्रम उत्पादन, प्रसारण जस्ता विषयमा सुधारका लागि आवश्यक निर्देशन दिने,
- (ट) ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको अनुगमन गर्ने र आवश्यक निर्देशन दिने ।
- (ठ) तोकिए बमोजिमका अन्य काम गर्ने गराउने ।

१३. परिषद्को बैठकसम्बन्धीव्यवस्था: - (१) परिषद्को बैठक आवश्यकतानुसार बस्नेछ ।

(२) परिषद्को बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले र निज उपस्थित नभएको वा नरहेको अवस्थामा परिषद्का सदस्यहरुले आफू मध्येबाट छानेको सदस्यले गर्नेछ ।

(३) परिषद्को बैठकमा अध्यक्षसहित बहुमत सदस्य उपस्थित भएमा परिषद्को बैठकको गणपूरक संख्या पुगेको मानिनेछ ।

(४) परिषद्को बैठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा बैठकको अध्यक्षता गर्ने व्यक्तिले निर्णायक मत दिनेछ ।

(५) परिषद्को बैठकको निर्णय छुट्टै निर्णय किताब (माइन्सूट बूक) मा लेखिनेछ र अध्यक्ष तथा सदस्य-सचिवले प्रमाणित गर्नेछन् । त्यस्तो निर्णयको प्रतिलिपि सदस्य सचिवले सबै सदस्यहरूलाई उपलब्ध गराउनेछन् ।

(६) परिषदले सम्बन्धित विशेषज्ञ वा संचार सम्वद्ध संस्थाका पदाधिकारीलाई समितिको बैठकमा पर्यवेक्षकको रूपमा भाग लिन आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(७) परिषदमा पूर्णकालीन काम गर्ने गरी अध्यक्षले तोकिएको पारिश्रमिक र सुविधा पाउनेछन् भने परिषद्को बैठकमा भाग लिएवापत सदस्यले तोकिएबमोजिमको बैठक भत्ता, संचार, पारवहन र अन्य सुविधा पाउनेछन् ।

(८) परिषद्को बैठक सञ्चालन र अन्य व्यवस्थावारे परिषद आफैले कार्यविधि र मापदण्ड तय गर्नेछ ।

१४. अध्यक्ष वा कुनै सदस्यलाई पदबाट हटाउने: (१) देहायका अवस्थामा अध्यक्ष तथा सदस्यलाई पदबाट हटाइने छ ।

(क) दफा ९ बमोजिम योग्यता नपुगेमा,

(ख) नैतिक पतन देखिने फौजदारी कसुरमा अदालतबाट दोषी ठहरी सजाय पाएमा,

(ग) कार्य क्षमताको अभाव देखिएमा

(घ) उपदफा (१) क, ख, ग बमोजिम कसैलाई पदबाट हटाउन उचित ठानेमा दफा १० अनुसार गठित सिफारिस समितिले आवश्यक छानवीन गरी सिफारिस गर्न सक्नेछ । यसरी सिफारिस भएको एक महिना भित्र नेपाल सरकारले निजलाई पदमुक्त गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम सदस्यलाई पदबाट हटाउनु अघि निजलाई सफाई पेश गर्ने मनासिव मौका दिनु पर्नेछ ।

१५. अध्यक्ष वा सदस्यको पद रिक्त हुने: देहायका अवस्थामा परिषदका अध्यक्ष वा सदस्यको पद रिक्त हुनेछ :-

- (क) समितिका अध्यक्षले सभामुख समक्ष र सदस्यले अध्यक्षमार्फत् सभामुख समक्ष लिखित राजीनामा दिएमा ।
- (ख) दफा बमोजिम पदावधि पूरा भएमा,
- (ग) दफा १४ बमोजिम पदबाट हटाइएमा,
- (घ) निजको मृत्यु भएमा वा
- (ङ) मानसिक सन्तुलन गुमाएमा

१६. परिषद अध्यक्षको काम कर्तव्य र अधिकार: यस ऐनमा अन्यत्र लेखिएको अतिरिक्त परिषदको निर्णय

एवं निर्देशनमा रही अध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (१) अध्यक्षले प्रतिष्ठानको नीतिगत र संगठनात्मक नेतृत्व प्रदान गर्ने।
- (२) परिषदले गरेको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने, गराउने ।
- (३) प्रतिष्ठानको वार्षिक प्रतिवेदन संचार समितिमार्फत् संघीय संसदसमक्ष पेश गर्ने ।
- (४) प्रतिष्ठानका तर्फबाट गर्नुपर्ने मुद्दा-मामिला गर्ने गराउने र प्रतिष्ठानका विरुद्ध परेको मुद्दा-मामिलाको प्रतिरक्षा गर्ने गराउने,
- (५) विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ-संस्थामा नेपालको प्रतिनिधित्व गर्ने गराउने,
- (६) अध्यक्षले परिषदका सदस्य वा अन्य कर्मचारीलाई जिम्मेवारी दिई अधिकार प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछन् ।
- (७) प्रतिष्ठानको उद्देश्य प्राप्त गर्न अन्य आवश्यक काम गर्ने ।

१७. परिषद सदस्यको काम कर्तव्य र अधिकार: (२) परिषदसदस्यको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायमा बमोजिम हुनेछः-

- (१) परिषदले निर्णय गरी तोकिएको जिम्मेवारी पूरा गर्ने ।
- (२) अध्यक्षले दिएको जिम्मेवारी वा प्रत्यायोजन गरेका कार्य सम्पन्न गर्ने ।
- (३) प्रसारणको लागि उत्पादन तथा प्रसारण हुने समाचार र कार्यक्रमको अनुगमन र परिचालन गर्ने गराउने ।

(४) प्रतिष्ठानको उद्देश्य परिपूर्तिका लागि तोकिए बमोजिमका अन्य कार्यहरु गर्नेछ ।

परिच्छेद-६

महानिर्देशक सम्बन्धी व्यवस्था

१८. महानिर्देशकसम्बन्धी व्यवस्था:(१) प्रतिष्ठानको कार्यकारी प्रमुखकारुपमा दैनिक प्रशासन सञ्चालन गर्न एकजना महानिर्देशक रहने छन् ।

(२) जनप्रशासन, व्यवस्थापन, आमसञ्चार, इञ्जिनियरिङ्ग वा कानुन सम्बन्धी विषयमा कम्तीमा स्नातकोत्तर उपाधि हासिल गरी सम्बन्धित क्षेत्रमा कम्तीमा पन्ध्र वर्षको अनुभव प्राप्त व्यक्तिलाई परिषदले तोकिए बमोजिम खुल्ला प्रतिस्पर्धाका आधारमामहानिर्देशकको पदमा नियुक्त गर्नेछ ।

(३) महानिर्देशकको पदावधि चार वर्षको हुनेछ, र निजहरु पुनः एकपटकका लागि नियुक्तिहुन सक्नेछन् ।

(४) महानिर्देशकको नियुक्ति, पारिश्रमिक, सुविधा तथा सेवाका अन्य शर्त तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

(५) महानिर्देशकलाई परिषदले देहायको अवस्थामा पदबाट हटाउन सक्नेछ ।

क) दफा १८ उपदफा २ बमोजिम योग्यता नरहेमा,

ख) तोकिएको मापदण्ड बमोजिम कार्यक्षमताको अभाव भएमा

तर, पदबाट हटाउनु अघि निजहरुलाई सफाई पेश गर्ने मौका दिनु पर्नेछ ।

१९. देहायको अवस्थामा महानिर्देशक र कार्यकारी निर्देशकको पद रिक्त हुनेछ :-

(क) परिषद समक्ष दिएको लिखित राजीनामा स्वीकृत भएमा,

(ख) निजको पदावधि पूरा भएमा,

(ग) निजको मृत्यु भएमा ।

२०. महानिर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार: १) यस ऐनमा अन्यत्र लेखिएको अतिरिक्त महानिर्देशकको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः-

- (क) प्रतिष्ठानको दैनिक प्रशासन सञ्चालन गर्ने,
 - (ख) परिषद्को नीतिगत मार्गदर्शन अन्तर्गत रही प्रतिष्ठानको आवधिक र वार्षिक कार्ययोजना तथा रणनीति तयार गरी स्वीकृतिका लागि परिषद् समक्ष पेश गर्ने,
 - (ग) प्रतिष्ठानको लागि वार्षिक बजेट तयार गरी स्वीकृतिका लागि परिषद् समक्ष पेश गर्ने,
 - (घ) प्रतिष्ठानको वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी परिषद् समक्ष पेश गर्ने,
 - (ङ) प्रतिष्ठानको प्रसारण संजाल (Network) को विस्तारको लागि गुरु योजना तयार गर्ने,
 - (च) परिषद्ले निर्धारण गरेको नीतिको अधिनमा रही कार्यक्रमहरूको निर्माण र उत्पादन गर्ने,
 - (छ) परिषद्ले समय समयमा दिएको निर्देशन बमोजिमका काम गर्ने,
 - (ज) परिषदको सदस्य सचिवको भूमिका निभाउने ।
 - (झ) अन्य तोकिए बमोजिमको अन्य काम गर्ने ।
- २) दैनिक प्रशासनिक कार्य सञ्चालनका लागि समन्वय गर्न महानिर्देशकको संयोजकत्वमा प्रतिष्ठानका विभागीय प्रमुख रहेको प्रतिष्ठान व्यवस्थापन समूह गठन हुनेछ ।

परिच्छेद-७

कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था

२१. कर्मचारी सम्बन्धी व्यवस्था: (१) प्रतिष्ठानमा आवश्यक संख्यामा कर्मचारीहरू रहनेछन् ।

(२) प्रतिष्ठानका कर्मचारीको नियुक्तिको लागि देहाय बमोजिमको पदपूर्ति समिति रहनेछ ।

(क) संचालक परिषद्ले तोकेको संचालक परिषदको सदस्य- अध्यक्ष

- (ख) लोकसेवा आयोगले तोकेको प्रतिनिधि -सदस्य
 - (ग) परिषदले तोकेको विज्ञ -सदस्य
 - (घ) महानिर्देशक -सदस्य सचिव
- (३) पदपूर्ति सम्बन्धी कार्यविधि र अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
- (४) प्रतिष्ठानका कर्मचारीको नियुक्ति,पदोन्नती, पारिश्रमिक, सुविधा तथा सेवाका अन्य शर्तहरू प्रतिष्ठानको कर्मचारी सम्बन्धी नियमावलीलेतोकेबमोजिम हुनेछ ।
- (५) यस दफा बमोजिम प्रतिष्ठानमा कर्मचारी नियुक्त नभएसम्म नेपाल सरकारले परिषदले माग गरे बमोजिम नेपाल सरकार वा नेपाल सरकारको स्वामित्व भएको संस्थाको कर्मचारीलाई बढीमा ६ महिनाको निमित्त काजमा खटाउन सक्नेछ ।

परिच्छेद-८

प्रतिष्ठानको आर्थिक व्यवस्था

२२.प्रतिष्ठानको आर्थिक व्यवस्था: (१)प्रतिष्ठानको एउटा छुट्टै कोष हुनेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको कोषमा देहाय बमोजिमका रकमहरू रहनेछन्:-

- (क) नेपाल सरकारले प्रत्येक आर्थिक वर्षमा विनियोजन विधेयकबाट छुट्याइएको रकम,
- (ख) प्रसारण तथा वितरण तथा नविकरण शुल्क, दूरसञ्चार सेवाको रोयल्टी, तोकिए बमोजिमका विज्ञापन वा पुनः प्रसारण बापत प्राप्त रकम
- (ग) सुर्ति तथा मदिराजन्य पदार्थबाट करकट्टि गरि छुट्याएको रकम,
- (घ) कुनै विदेशी सरकार वा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था वा व्यक्तिबाट कुनै व्यापारिक वा अन्य उद्देश्यविना निशर्तारूपमा प्राप्त हुने चन्दा, सहायता, अनुदान वा अन्य कुनै रकम,
- (ङ) कुनै व्यक्ति वा संस्थाबाट प्राप्त चन्दा, सहायता स्वरूप प्राप्त रकम,
- (च) प्रतिष्ठानले सेवा उपलब्ध गराए बापत प्राप्त रकम ।

२३. प्रतिष्ठानले रकम प्राप्त गर्ने तरिका: (१) प्रचलित कानून बमोजिम इजाजतपत्र प्रसारण संस्थाले नेपाल सरकारलाई बुझाउने प्रसारण तथा वितरण शुल्कको पच्चीस प्रतिशत रकम प्रतिष्ठानलाई उपलब्ध गराइनेछ ।

(२) दुरसञ्चार सम्बन्धी प्रचलित कानून बमोजिम दुरसञ्चार सेवाको अनुमतिपत्र प्राप्त गरेका सेवा प्रदायकले नेपाल सरकारलाई बुझाएको रोयल्टीको पाँच प्रतिशत रकम प्रतिष्ठानलाई उपलब्ध गराइनेछ ।

(३)सुर्ति तथा मदिराजन्य पदार्थको उत्पादन तथा विक्रि वितरणबाट नेपाल सरकारले प्राप्त गरेको रकममा अतिरिक्त कर लगाइ प्रतिष्ठानलाई उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।

(४) प्रतिष्ठानले प्रतिकार्यक्रम दश प्रतिशतमा नबढ्ने गरी आफ्नो कूल प्रसारण समयको ५ प्रतिशत समय जनसेवी सन्देश वा सन्देशमूलक विज्ञापनका लागि छुट्याई सोबाट आय आर्जन गर्न सक्नेछ ।तर व्यापारिक विज्ञापन प्रसारण गर्न पाइनेछैन ।

(५) प्रतिष्ठानले कुनै स्वदेशी वा विदेशी प्रसारण संस्थाबाट राष्ट्रिय कला संस्कृति वा मौलिकतामा आँच नपुग्ने गरी मनोरञ्जनात्मक कार्यक्रम प्रसारण गरी आय आर्जन गर्न सक्नेछ ।

(६) प्रतिष्ठानले यस ऐनको अधिनमा रही सार्वजनिक प्रसारण सम्बन्धी स्थापित मान्यतामा प्रतिकूल असर नपर्ने गरी आफ्नो चल सम्पत्ति क्षमता बृद्धि र वृत्ति विकासमा र अचल सम्पत्ति भाडामा लगाउन सक्नेछ ।

(७) प्रतिष्ठानले रकम प्राप्त गर्ने वा आय आर्जन गर्ने सम्बन्धी अन्य कुरा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२४. विनियोजन विधेयकबाट रकम छुट्याउने: (१) प्रतिष्ठान संचालनको लागि दफा २२ को उपदफा २ को खण्ड (क) बाहेकको अन्य श्रोतबाट प्राप्त रकम अपर्याप्त भएमा परिषदको अनुरोधमा नेपाल सरकारले विनियोजन विधेयकमा समावेश गरी सालबसाली रुपमा प्रतिष्ठानको लागि रकम उपलब्ध गराउनेछ ।

(२) प्रतिष्ठानको आय आर्जनबाट प्रतिष्ठानको कार्य सञ्चालनको लागि लगातार पाँच वर्षसम्म आवश्यकता भन्दा पन्ध्र प्रतिशत भन्दा बढी रकम जम्मा भएमा नेपाल सरकारले उपदफा (१) को रकम कम गर्ने गरी विनियोजन गर्न सक्नेछ ।

तर यसरी रकम कटौति गर्दा लगातार दुई वर्षसम्म प्रतिष्ठानको कार्यसञ्चालन खर्च आम्दानी भन्दा कम भएमा यस उपदफा बमोजिम नेपाल सरकारले पुनः रकम उपलब्ध गराउने छ ।

२५. प्रतिष्ठानको आय-व्ययको लेखा परीक्षण प्रतिवेदन:(१) प्रतिष्ठानले आफ्नो आय-व्ययको लेखा प्रचलित कानून बमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

(२) प्रतिष्ठानले लेखा परीक्षण समितिबाट आन्तरिक लेखा परीक्षण गराउनु पर्नेछ ।

(३) प्रतिष्ठानको लेखापरीक्षण महालेखा परीक्षकको विभागबाट हुनेछ ।

(४) प्रतिष्ठानको लेखा परीक्षण गर्दा अन्य कुराका अतिरिक्त देहायका कुराको समेत परीक्षण गरी सो को नतिजा प्रतिष्ठानले सार्वजनिक गर्नेछ:-

(क) अधिल्लो वर्षको आय व्ययको संक्षिप्त विवरण,

(ख) कुनै किसिमले प्रतिष्ठानको हक भोगमा रहेको चल अचल सम्पत्तिको विवरण,

(ग) आगामी वर्षको लागि आवश्यक हुन सक्ने बजेट,

(घ) प्रतिष्ठानको वित्तीय व्यवस्थापनको अवस्था,

(ङ) प्रतिष्ठानको गत वर्षको लक्ष्य तथा त्यसको प्राप्ति र आगामी वर्षको लक्ष्य,

(च) प्रतिष्ठानको समग्र वित्तीय तथा व्यवस्थापकीय सुधारको लागि गर्नुपर्ने सुझाव ।

२६. लेखापरीक्षण समिति: (१) प्रतिष्ठानको आन्तरिक लेखा परीक्षण गर्नका लागि परिषदले एउटा लेखापरीक्षण समिति गठन गर्नेछ ।

(२) लेखापरीक्षणसमितिमा देहाय बमोजिमका सदस्यहरू रहनेछन्:

(क) परिषदको सदस्य मध्येबाट एक जना संयोजक

(क) नेपाल चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट संघको सिफारिसमा एक जना प्रतिनिधि सदस्य

(ख) लेखापरीक्षण क्षेत्रमा कम्तीमा दश वर्षको अनुभव हासिल गरेको चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट एक जना सदस्य

(३) लेखापरीक्षण समितिले प्रत्येक ४ महिनामा प्रतिष्ठानको आयव्ययको लेखापरीक्षण गरी आफ्नो प्रतिवेदन परिषद समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (३) बमोजिमको प्रतिवेदनमा अन्य कुराका अतिरिक्त लेखापरीक्षण समितिले पूर्व प्रतिवेदनमा दिएको सुझाव कार्यान्वयन भए नभएको वा सो को कार्यान्वयनको लागि अपनाइएको रणनीति वा उठाइएको कदम पर्याप्त भए नभएको, लेखापरीक्षण समितिले प्राप्त गरेको भत्ता वा सुविधाको विवरण खुलाइएको हुनुपर्नेछ ।

(७) लेखापरीक्षण समितिले लेखापरीक्षणको सिलसिलामा प्रतिष्ठानको परिषद, महानिर्देशक, कार्यकारी निर्देशक वा सम्बन्धित पदाधिकारी वा कर्मचारीसँग कुनै कुरा सोधपुछ गर्न, विवरण वा जानकारी माग गर्न वा लेखापरीक्षण समितिको बैठकमा आमन्त्रित गर्न सक्नेछ । लेखापरीक्षण समितिले माग गरेको जानकारी वा विवरण उपलब्ध गराउनु तथा सो को बैठकमा उपस्थित हुनु सम्बन्धित पदाधिकारीको कर्तव्य हुनेछ ।

परिच्छेद-९

आचार संहिता, स्वनियम तथा गुनासो तथा उजुरी सुनुवाई सम्बन्धी व्यवस्था

२७. आचार संहिता बनाई लागू गर्नुपर्ने: (१) प्रतिष्ठानले श्रोता परिषद्, परामर्श समिति तथा सम्बन्धित सरोकारवालासँग परामर्श गरी प्रतिष्ठानको कार्यक्रम तथा प्रसारण सम्बन्धी आचार संहिता बनाई लागू गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिमको आचारसंहिताका अतिरिक्त देहायका कुराहरु समावेश गरिएको हुनुपर्नेछ:-

(क) नेपालको सार्वभौम सत्ता, अखण्डता, स्वतन्त्रता तथा लोकतन्त्रको मूलभूत मान्यता प्रबर्धन गर्ने खालका सामाग्री प्रसारण गर्ने गराउने ।

(ख) कुनै विचार, आस्था, धर्म सम्प्रदाय तथा वर्गप्रति भेदभाव नहुनेगरी पत्रकारिताको स्थापित मूल्य मान्यता अनुरूप वस्तुनिष्ठ र विश्वसनिय ढंगले विषयवस्तुको उत्पादन तथा प्रसारण गर्ने गराउने ।

- (ग) विभिन्न जातजाति, धर्म, वर्ग, लिंग, संस्कृति समुदायप्रति समान व्यवहार गर्नुका साथै सुमधुर सम्बन्ध विकास हुने खालका कार्यक्रम प्रसारण गर्ने ।
- (घ) भाषा, कला, साहित्य, संस्कृति, लोक संगीत, प्रतिभा, मौलिकपन र गर्व गौरवको जगेर्ना, प्रचार प्रसार र विकासमा विशेष जोड दिदै राष्ट्रिय आवश्यकता र जनभावना अनुरूपका कार्यक्रमको उत्पादन तथा प्रसारणलाई प्राथमिकता दिने ।
- (ङ) कुनै कार्यक्रमको निर्माता वा सो उपर कुनै पनि प्रकारको हक हुने व्यक्तिसँग प्रचलित कानून बमोजिम कुनै स्वीकृति वा सहमति लिनु पर्ने भए सो लिएर मात्र कार्यक्रमप्रसारण गर्ने ।
- (च) कुनै अर्को प्रसारण संस्थाबाट प्रसारण भएको कार्यक्रमलाई सो संस्थाको सहमति लिएर मात्र पुनः प्रसारण गर्ने ।
- (छ) बौद्धिक सम्पत्ति सम्बन्धी अधिकार उपर कुनै पनि प्रकारले प्रतिकूल असर नपर्ने गरी कार्यक्रमप्रसारण गर्ने ।
- (ज)कसैको व्यक्तिगत गोपिनियता हनन हुने खालका कार्यक्रम प्रसारण हुन नदिने।
- (झ)बालबालिकाको हित प्रतिकूल हुने कार्यक्रम प्रसारण नगर्ने र उनीहरुको संरक्षणगर्ने।
- (ञ) उपभोग्य वस्तु वा बजार सम्बन्धी कार्यक्रममा आम उपभोक्ताको हितलाई ध्यान दिई कार्यक्रम प्रसारण गर्ने कुरा ।
- (३) प्रतिष्ठानले यस दफा बमोजिम बनाएको आचार संहिता सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।
- (४) प्रतिष्ठानले आचार संहिता पालना नभएको विषयमा परेको गुनासो वा उजुरी गर्ने कार्यविधि तथा सो को सुनवाई सम्बन्धी कार्यविधि समेत त्यस्तो आचार संहितामा समावेश गर्नुपर्नेछ ।
- (५) परिषदको पदाधिकारी,महानिर्देशक, कार्यकारी निर्देशक र कर्मचारीको आचारसंहिता बनाई लागु गर्नुपर्नेछ ।

२८. स्वनियमन सम्बन्धी व्यवस्था: (१) परिषदले प्रसारणको स्वनियमन र स्वमूल्याङ्कनका लागि सम्बन्धित विज्ञहरु रहेको एक नेपाल सार्वजनिक सेवा प्रसारण स्वनियमन समिति गठन गर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम गठन भएको समितिले प्रतिष्ठानको आचार संहिता निर्माण, गुणस्तर सुधार र प्रभावकारिता कायम राख्न तथा सार्वजनिक जवाफदेहीता पालना गर्न गराउन स्वनियमन र स्वमूल्याङ्कन गर्नेछ ।

(३) उपदफा (१) बमोजिम समिति गठन गर्दा त्यस्तो आमसञ्चार संस्थाले समितिमा आफ्नो संस्थासंग असम्बद्ध र कुनै स्वार्थ नरहेका स्वतन्त्र विज्ञ व्यक्तिहरु रहेको समिति गठन गरी पदाधिकारीको नामावली सहितको जानकारी सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको समितिको गठन तथा सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

२९. गुनासो तथा उजूरी सुनुवाइ समिति: (१) उच्च अदालतको न्यायाधीश भइसकेको वा हुने योग्यता पुगेको व्यक्तिको अध्यक्षतामा श्रोता परिषद् तथा परामर्श समितिबाट एक एक जना सदस्यसहित तीन सदस्यीय गुनासो तथा उजूरी सुनुवाइ समिति गठन गर्नेछ । प्रतिष्ठानले प्रसारण गरेको विषयवस्तुको सम्बन्धमा सम्बन्धित जो कसैले पनि प्रतिष्ठानले तोकेको कार्यविधि बमोजिम सो सम्बन्धमा गुनासो तथा उजूरी सुनुवाइ समिति समक्ष आफ्नो गुनासो वा उजूरी गर्न सक्नेछ ।

(२) कसैले प्रतिष्ठानले आचार संहिताको पालना नगरेको सम्बन्धमा गुनासो वा उजूरी गर्दा आफ्नो परिचय गोप्य राख्न सक्नेछ ।

(३) गुनासो तथा उजूरी सुनुवाइ समितिले आफू समक्ष परेको गुनासो वा उजूरीको सम्बन्धमा एक महिनाभित्र छानबीन गरी आफ्नो प्रतिवेदन दिनु पर्नेछ ।

(४) गुनासो तथा उजूरी सुनुवाइ समितिले उपदफा (३) बमोजिम पेश गरेको प्रतिवेदन प्रतिष्ठानले हरेक महिना सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ ।

(५) कुनै व्यक्तिले आफ्नो परिचय सहित त्यस्तो गुनासो वा उजूरी गरेकोमा उपदफा (४) बमोजिमको प्रतिवेदनको जानकारी सम्बन्धित व्यक्तिलाई समेत दिनुपर्नेछ ।

(६) सार्वजनिक सेवा प्रसारण प्रतिष्ठानले वार्षिकरूपमा विभिन्न सरोकारवाला समक्ष सार्वजनिक सुनुवाइ र सामाजिक परिक्षण गर्नुपर्ने छ ।

परिच्छेद-१०

श्रोता/दर्शक परिषद् तथा परामर्श समिति गठन

३०. श्रोता/दर्शक परिषद् गठन गर्नुपर्ने: (१) प्रतिष्ठानले आफ्नो कार्यक्रमको उपादेयता तथा पहुँचका सम्बन्धमा सम्बन्धित श्रोताहरुको सुझाव लिन केन्द्रीय तथा स्थानीय तहमा पाँच देखि पन्ध्र जनासम्मको श्रोता/दर्शक परिषद् गठन गर्नुपर्नेछ ।
- (२) श्रोता/दर्शक परिषद्मा कम्तीमा दुईजना महिला तथा दलित सहित संभव भएसम्म सबै वर्ग र क्षेत्रका श्रोताको प्रतिनिधित्व हुनुपर्नेछ ।
- (३) कम्तीमा पन्ध्र स्थानीय तहका श्रोता परिषद्को गठन भएपछि केन्द्रीय श्रोता परिषद्को गठन स्थानीय श्रोता परिषद्हरुको सामूहिक बैठकबाट हुनेछ ।
- (४) श्रोता/दर्शक परिषद्को गठन, काम, कर्तव्य र अधिकार तथा अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।
३१. परामर्श समिति गठन गर्नुपर्ने: (१) प्रतिष्ठानले आफ्नो कार्यक्रमको विषयवस्तु तथा प्रसारण समन्धमा प्रतिष्ठानलाई राय सुझाव दिनको लागि सम्बन्धित क्षेत्रका विज्ञ रहेको कम्तीमा सात सदस्यीय परामर्श समिति गठन गर्नुपर्नेछ ।
- (२) परामर्श समिति सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-११

विविध

३२. प्रसारणको अभिलेख राख्नुपर्ने: (१) प्रतिष्ठानले आफूले प्रसारण गरेको कार्यक्रमको रेकर्ड सो कार्यक्रम प्रसारण भएको कम्तीमा ५ वर्षका लागि सुरक्षित गरी राख्नुपर्नेछ ।

(२) कुनै कार्यक्रम वा सो को विषयमा कुनै उजुरी परेमा सोसँग सम्बन्धित कार्यक्रमको उपदफा (१) बमोजिम राखिएको मूल प्रति सो उजुरीको अन्तिम किनारा नलागेसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

(३) प्रतिष्ठानले आफूले प्रसारण गरेका कार्यक्रमहरू मध्ये ऐतिहासिक महत्वको हुन सक्ने वा कुनै खास अवधिसम्मका लागि आवश्यक पर्न सक्ने देखिएका कार्यक्रमको अभिलेख सो कार्यक्रमको उपयोगिता हुन सक्ने अवधिसम्म सुरक्षित राख्नु पर्नेछ ।

(४) यस दफा बमोजिम सुरक्षित राखिएको कार्यक्रमको विवरण प्रतिष्ठानले आफ्नो वेवसाईटमा अद्यावधिक गरिराख्नु पर्नेछ ।

३३. वार्षिक प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने: (१) प्रतिष्ठानले आफूले गरेको कामको वार्षिक प्रतिवेदन आर्थिक वर्ष समाप्त भएको तीन महिनाभित्र संचार समितिमार्फत् संसद समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम पेश भएको वार्षिक प्रतिवेदनमा नब्बे दिनभित्रसंसदकोसंचार समितिमा छलफल गरि आवश्यक निर्देशन दिनसक्नेछ ।

(३) प्रतिष्ठानले संचार समितिको निर्देशनसहितको वार्षिक प्रतिवेदन तत्काल सार्वजनिक गर्नेछ ।

(४) उपदफा (१) बमोजिमको वार्षिक प्रतिवेदनमा प्रतिष्ठानले अन्य कुराका अतिरिक्त आफूले वर्षभरिमा प्रसारण गरेका प्रमुख कार्यक्रमहरू, कार्यक्रमको सम्बन्धमा परेका गुनासा र उजुरी एवं तिनको फछ्छ्योर्टको अवस्था, आर्थिक प्रतिवेदन तथा आचार संहिताको पालनासम्बन्धी विवरणहरू यथार्थरूपमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।

३४. नेपाल सरकारसँग सम्पर्क: प्रतिष्ठानले नेपाल सरकारसँग सम्पर्क गर्दा सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयमार्फत् गर्नुपर्नेछ ।

३५. अधिकार प्रत्यायोजन: (१) परिषदले आफूलाई यस ऐन बमोजिम प्राप्त कुनै अधिकार परिषदको सदस्य वा महानिर्देशक वा कुनै कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

(२) महानिर्देशकले यस ऐन बमोजिम आफूलाई प्राप्त कुनै अधिकार प्रतिष्ठानको कुनै अधिकृत कर्मचारीलाई प्रत्यायोजन गर्न सक्नेछ ।

३६. रेडियो नेपाल र नेपाल टेलिभिजन प्रतिष्ठानमा रूपान्तरण हुने: (१) नेपाल सरकारले यो ऐन लागु भएको मितिले एक वर्षभित्र नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी रेडियो प्रसार विकास समिति गठन आदेश बमोजिम स्थापित रेडियो नेपाल तथा सञ्चार संस्थान ऐन, २०२८ बमोजिम स्थापित नेपाल टेलिभिजनलाई नेपाल सार्वजनिक सेवा प्रसारण प्रतिष्ठानमा रूपान्तरण गर्नुपर्नेछ ।

(२) उपदफा (१) बमोजिम रेडियो नेपाल तथा नेपाल टेलिभिजन प्रतिष्ठानमा रूपान्तरण भएपछि रेडियो नेपाल तथा नेपाल टेलिभिजनको चल अचल सम्पत्ति, दायित्व, कर्मचारी तथा अन्य व्यवस्थास्वतः प्रतिष्ठानमा हस्तान्तरण हुनेछ ।

(३) रेडियो नेपाल र नेपाल टेलिभिजन प्रतिष्ठानमा रूपान्तरणका अन्य प्रक्रिया तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

३७. संक्रमणकालीन व्यवस्था:(१) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत रेडियो प्रसार विकास समिति (रेडियो नेपाल) र नेपाल टेलिभिजनमा स्वीकृत रहेका दरबन्दीहरूलाई सार्वजनिक सेवा प्रसारणको आवश्यकता र औचित्यका आधारमा पुनरावलोकन (ओ.एन.एम.सर्भे) गरी दरबन्दी पुनर्संरचना गरिनेछ।

(२) यो ऐन प्रारम्भ हुँदाका बखत रेडियो प्रसार विकास समिति (रेडियो नेपाल) र नेपाल टेलिभिजनमा कार्यरत कर्मचारीहरू उपदफा (१) अनुसार कायम गरिएको मिल्दो दरबन्दी (तह र श्रेणी) मा समायोजन हुनेछन् ।

(३) उपदफा (१) अनुसार मिल्दो पद, तह र श्रेणीमा समायोजन हुन नसकेका कर्मचारीहरूलाई निजको बाँकी अवधि गणना गरी अवकाश दिने व्यवस्था गर्न सकिनेछ। तर सो अवधि अनिवार्य अवकाश हुने उमेर भन्दा बढी गणना गरिने छैन।

(४) उपदफा (२) बमोजिम समायोजन भएका कर्मचारीहरूको सेवा सुविधा खाईपाई आएको भन्दा कम हुनेछैन ।

(५) रेडियो नेपाल र नेपाल टेलिभिजनको मौजुदा सम्पति, दायित्व र कर्मचारीको हस्तान्तरण तथा समायोजन गर्न देहाय बमोजिमको प्रबन्ध समिति गठन हुनेछः

(क) संचार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयको सचिव -अध्यक्ष

(ख) अध्यक्ष, नेपाल टेलिभिजन -सदस्य

(ग) कार्यकारी निर्देशक, रेडियो नेपाल -सदस्य

(घ) अर्थ मन्त्रालयको सहसचिव सदस्य

(ङ) संचार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयले तोकेको अधिकृतले समितिको सचिवको रूपमा काम गर्नेछ ।

(च) उपदफा (५) बमोजिमको प्रबन्ध समितिले यो ऐन प्रारम्भ भएको ६ महिनाभित्र आफ्नो कार्य सम्पन्न गर्नुपर्नेछ ।

(छ) उपदफा (५) बमोजिम गठन भएको प्रबन्ध समितिको काम,कर्तव्य र अधिकार तथा सुविधा तोकिए बमोजिम हुनेछ।

३६. नियम तथा विनियम बनाउने अधिकार: (१) यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्नका लागि परिषदले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।

(२) परिषदले यस ऐन तथा ऐन अन्तर्गत बनेको नियमको अधिनमा रही आवश्यक विनियम, निर्देशिका र कार्यविधि बनाई लागू गर्न सक्नेछ ।

३७.खारेजी र बचाउ: (१) रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति गठन आदेश, २०४१ र सञ्चार संस्थान ऐन, २०२८ खारेज गरिएकोछ।

(२) रेडियो प्रसार सेवा विकास समिति गठन आदेश,२०४१ र सञ्चार संस्थान ऐन, २०२८ बमोजिम भए गरेका काम कारवाहीहरु यसै ऐन बमोजिम भए गरेको मानिनेछ ।